

עיקר — כמו שאנו אומרים: 'הילכתא כרב אשי, דבתרא הוא'²³.

ואלה דברי הרמב"ם: "וזאת השאלה חולקין בה חכמי התלמוד... ורבינו יצחק ז"ל הכריע... ופירש ראייתו על זה בהלכות, והיא דעתנו — לפי שראינו אמיתיות"²⁴. במקום אחר כותב הרמב"ם: "אין לנו להוסיף בזה על מה שהזכיר רבי יצחק זצ"ל בהלכות, וזוהי אצלי הדעה האמיתית"²⁵.

כאשר נשאל הרמב"ם על סתירה שמצאו בין הלכות הרי"ף²⁶ למשנה תורה²⁷: "ואם אין נראין לכבודך דברי רבינו יצחק, מה היא הסיבה בזה? ובאיזה דבר כבודך דוחה את דבריו?" — השיב: "מה שבארנו אנחנו הוא הנכון בלי ספק... אמנם מה שזכרתם על רבינו יצחק ז"ל בזה המקום הוא זולת מה שאמרנו²⁸ בלי ספק, והוא דבר בלתי צודק. אמנם לא ידעתי אם אמר זה רבינו יצחק ז"ל או לא.

וזה: שאנחנו חלקנו עליו בקצת מקומות כמו למקום או יותר²⁹, מה שתפס עליו תלמידו רבינו יוסף הלוי ז"ל

23 בבא מציעא דף פו ע"א. 24 תשובות הרמב"ם, כרך א, ירושלים תשיח, סימן פב, עמ' 126—127. 25 עיין להלן, עמ' 123, הערה 11. 26 כתובות רנג. 27 הלכות אישות, פרק יט, הלכה טו. 28 כלומר: הוא בניגוד למה שפירשנו אנחנו. 29 בהקדמתו לפירוש המשנה אומר הרמב"ם: "ולא הוקשו לנו בהם [בהלכות הרי"ף] אלא הלכות מעטות, לא יגיעו לעשר בשום פנים" (עיין לעיל, עמ' 28). אמנם את פירושו למשנה חיבר הרמב"ם בכתב ידו, כעדות עצמו בחתימת הספר: "התחלתי לחבר פירוש זה הספר ואני בן שלש ועשרים שנה, והשלמתי במצרים ואני בן שלשים שנה", ואילו במשך השנים נוספו לו הרבה השגות על הרי"ף, אך בכל זאת לא הגיע מספרן אלא לשלושים בערך, וביניהן השגות על מקומות בספר הרי"ף שבהם גמשיך אחרי רבינו חננאל. ומן הענין להעיר: שבמהדורא קמא פסק הרי"ף בכמה מקומות כרבינו חננאל, ולבסוף חזר בו מדעתו וחלק על שיטת רבינו חננאל. עיין, למשל,